Savaitinis Laikraštis
Žvaigždė
išeina kas Petnyčia.

Kaina metams:
Amerikoje ir Kanadoje . . 2 dol.
Lietuvoje ir kitur . . . . 4 rub.

Korespondencijas ir pinigus siunčiant adressas:
„ŽVAIGŽDE"
3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

The Lithuanian Weekly
Žvaigždė
(The Star)
Published by
A. MILUKAS & CO.
Every Friday at Philada. Pa.
Yearly subscription $2.00
Advertising rates on application
All communications should be addressed:
"ŽVAIGŽDE"
3654 Richmond St. Philadelphia, Pa.

Amerikos Lietuvių Katalikų Savaitinis Laikraštis

Entered as second class matter March 8, 1909, at the Post Office of Philadelphia, Pa., under the act of March 3, 18[illegible]

„Published and distributed under permit (No.833), autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Philadelphia, Pa. By order of the President, Will H. Hays, Postmaster General.

Nr. 41 PHILADELPHIA, PA. & NEW YORK CITY, 14 D. SPALIU (OCTOBER), 1921 M. Metai XXI.

VYSKUPAS KARYS INGALIOJA KLEBONUS, kontroliuoti auku rinkima Lietuvos Universitui.

VYSKUPO KARIO GROMATA KUN. N. PETKUI S.L.R.K.DV. VADOVUI.

14 rugs. 21 m. Panateruse — (lankant bažnyčias)

Gerbiamas Prabaščiau!

10.000 auks. Tamstos aukų Teolog. ir Filozofijos fakultetui, taipgi 10 dolerių Tamstos parapijonų aukų, o be to ir office. directorium knygą apturėjau, už visa nuoširdžiai dekuoju.

Kunig. Bučys apsigyvenęs Kaune, tapo įgaliotas pasitariant su Komitetu ruošt Teol. filozofijos fakultatę, o be to žingsnius daryti Katalik. Universitetui įsteigti. Jeigu Kun. Bumša tam tikslui ragina žmones aukas dėti, — tegu jas renka patis Klebonai, veda jų sąskaitą ir tiesiog pasiunčia Kaunan čekį doleriams gauti iš Amerikos banko. (Už 10 pris. dolerių gavau Kaune 1005 auks.)

Lieku su pagarba ir palinkiu Devo malonių
Vyskupas Pranciškus Karys (Karevičius).

Gerbiamas Prabaščiau!

10000. auks. Tamstos aukų Teologijos ir Filozofijos fakultetui, taipgi 10 dolerių Tamstos parapijonų aukų, o be to ir office. Directorium knygą apturėjau, už visa nuoširdžiai dekuoju.

Kunig Bučys apsigyvenęs Kaune, tapo įgaliotas pasitariant su Komitetu ruošt Teol. filozofijos fakultatę, o be to žingsnius daryti Katalik. Universitetui įsteigti. Jeigu Kun. Bumša tam tikslui ragina žmones aukas dėti, — tegu jas renka patis Klebonai, veda jų sąskaitą ir tiesiog pasiunčia Kaunan čekį doleriams gauti iš Amerikos banko. (Už 10 pris. dolerių gavau Kaune 1005 auks.)

Lieku su pagarba ir palinkiu Devo malonių

✠ Vyskupas Pranciškus Karys

(Karevičius)

UNIVERSITO KLAUSIME.

Šitame „Žvaigždės" numeryje, kaip matote, telpa Vyskupo Karevičiaus, laiško fotografija. Iš to laiško matyti, koks yra Vyskupo Karevičiaus nusistatymas kas link aukų Universitui rinkimo ir tų aukų pasiuntimo, būtent: Vyskupo Karevičiaus mintis yra, kad kun. Bumša prakalbas sakytų, žmones aukas dėti ragintų, o kad aukas rinktų, jų sąskaitą vestų ir t i e s i o g Kaunan siųstų p a t i s k l e b o n a i. Savo laiške Vyskupas Karevičius apie Tautos Fondą visai nemini. Jo Malonybė apie Tautos Fondą šį tą žino, bet šitame atsitikime jį ignoruoja ir aplenkia: matyti, Tautos Fondui, kaipo iš didesnės dalies svietiškių vedamui, nepasitiki. Mat Vyskupas Karevičius žino, kas tai yra kunigai ir kas svietiški, nepribrendę veikėjai. Mat iš 12 apaštalų buvo tiktai vienas Judas, o iš 12 svietiškių veikėjų dabartiniuose anarkijos laikuose, galima tikėtis daug daugiau Judų, bent kokis vienuolika. Jeigu kur, kokioje kolionijoje, koks nusibankrutijęs kunigėlis ir pasilaikys kokią šimtinę tarp savo žmonių surinktų pinigų, bet nenueis tūkstančiai viešų aukų vėjais, kaip tai nekartą yra atsitikę su nekuriais Fondais. Matysime, ką dabar pasakys „Darso" ir „Graugo" redaktoriai: ar jie ir Vyskupą Karevičių išdrįs pavadinti anarkistu už Jo tokį nusistatymą!

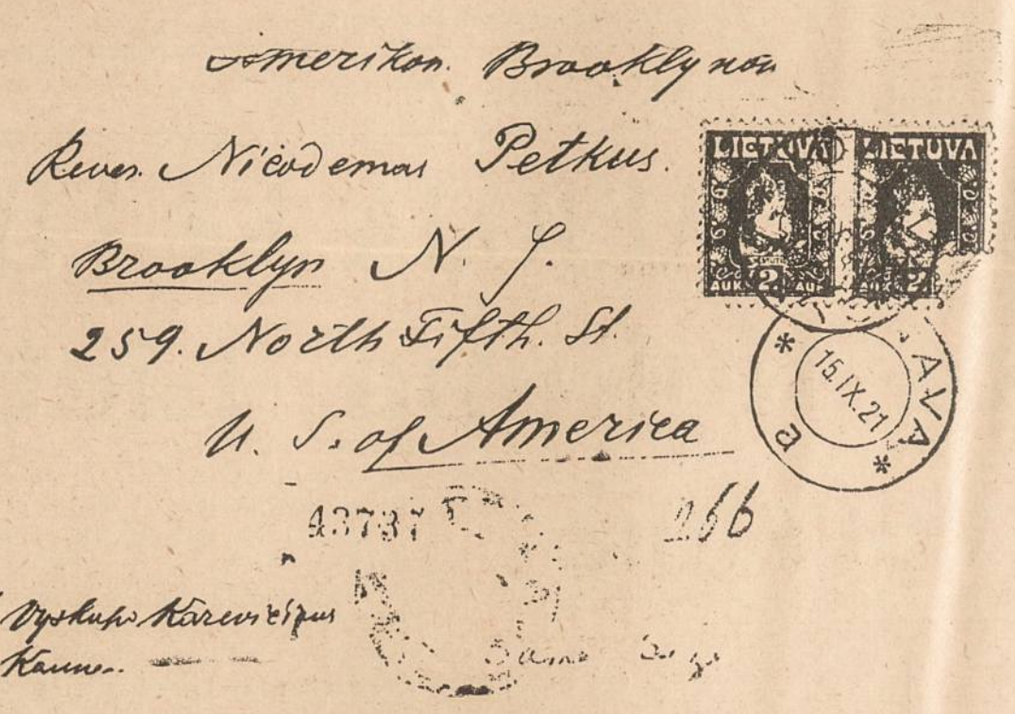
Pasiųsdamas pirmąjį Vyskupo Karevičiaus laišką, rašytą į mane, atspauzdinimui „Garse" pridėjau prierašą, jog ir aš apsiimu aukų persiuntime patarpininkaut „Garso" redaktorius p. Simutis Jo Malonybės laišką su mano pastabomis talpinti patalpino, bet savo prieraše — kaip šoks man į akis, sakydamas, jog per klebonus aukas Lietuvon siųsti tai esąs visuomenin isnepribrendimas, jog tokiu budu aukos galima buvę siųsti tiktai 10 metų tam atgal, jog „mano pasiulymas tai esąs žmonių klaidinimas" etc. (Žiurėk „Garso" 34 numerį. Tokiu budu p. Simutis metė pirštinę man ir kitiems klebonams, išreikšdamas viešai Kunigams nepasitikėjimą.

Aš tą pirštinę priimu ir noriu apie tai truputį pakalbėti. Abelnai sakant, šitas Simučio issišokimas suteikė ir pačiam Tautos Fondui meškos patarnavimą. Jeigu visi mūsų veikėjai teip už Tautos Fondą agituotų, tokiu tonu ir budu, tai Tautos Fondas gautų iš Kunigų „žemaitišką špygą" (patentas už šį išsireiškimą priklauso kompozitoriui Aleksiui — Ruomuviečiui). P. Simutis, kaipo jaunas veikėjas, daugiaus ir žinoti negali, kaip tiktai, kas buvo 10 metų atgal. Mes truputį daugiaus žinome ir pasakyti galime. Kada p-L. Simutis dar be kelnių, marškinius į dantis įsikandes bėginėjo, mes jau tautos reikalais rūpinomės ir tautos reikalams aukavome. Mes ir dabar Tautos Fondo neboikotuojame. Pažvelgkite į Tautos Eondo atskaitas, o įsitikinsite, keno daugiaus aukų esama, ar Simučių, ar Kunigų Klebonų?

Vyskupas Karevičius yra mums autoritetas, o ne Fondai ir L. Simučiai. Vyskupas kreipiasi į mus ypatiškais laiškais, nurodo mums, kaip aukas rinkti ir kaip siųsti ir, mes galime prie to prisitaikinti. Kur žmonės norės siųsti per Tautos F., tai at-

ras ir T. F. ir tegul sau siunčia. Su Tautos Fondu būtų viskas gerai, kad ne tie neprašyti ir netikę globėjai, kaip p. Simutis. Toks viešas išreiškimas Kunigams nepasitikėjimo, vadinimas Kunigų žmonių kladintojais, yra nepakenčiamas ir viešai smerktinas dalykas. Toks apsireiškimas tarp Amerikos jaunų veikėjų yra tai pasekmė Kunigo Kemėšio demagogiškos politikos. Tokiu tai būdu apreiškia Romuvos Ordenas savo veikimą: šalin Kunigai, vyčiai eina, Romuvos Ordenas eina! Tai Kun. Kemėšio auklėtiniai! J. M. Vyskupui Karevičiui turėjo be galo nepatikti, kad šių metų Federacijos Kongresas, Kurs prie Universito vajaus dar prikergė „kolegijos" ir „studentų stipendijų vajų". Cia iš šalies žiurint, pasirodo kaip ir noras Universito klausimą nusmelkti, sumažinti tam dalykui entuziazmą. Du kiškiu vydamas, nė vieno nepavysi. Amerikos Lietuviai apie kolegiją jau seniai svajoja, bet ar daug tam tikslui pinigų surinko? Nebuvo tas klausimas labai populiariškas, ne buvo entuziasmo. Universiteto klausimas šiandieną tarp Lietuvių yra populiariškas ir galima būtų tarp žmonių entuziazmą sukelti. Dabar-gi, mūsų Federacija užkinkė Kun. Bumšai Krylovo „troiką": gulbę, vėžį ir lydeką ir liepia jam važiuoti. Kaip jam tas važiavimas seksis, pamatysime.

Kun. N. J. Petkus.

Jo Malonybės Vyskupo Kario ranka adresuotos gerb. Kun. N. J. Petkui Susivienyjimo L. R. K. dvasios vadovui, gromatos konvertas (vokas) Universito klausim .

ZELIGOVSKI ATSAUKIA IS VILNIAUS.

New York'o „Evening Post" dienraštis utarninko vakare atspaudė specialio savo korespondento iš Paryžiaus kablegramą, skelbiančią, juog Varšavos valdžia pasižadėjusi atšaukti jen. Želigovskį iš Vilniaus. Esą tai daranti lenkų valdžia ne Tautų Sąjungos įsakymu, bet iš savo noro.

Ji teipgi besirūpinnati palikimu civilės valdžios Vilniuje ir prisirengimu rinkimų atstovų į Vilniaus Seimą. Ma koki geri lenkai (sic)!

Žinios iš Lietuvos.

„SILINE" IR... MITINGAI. Silave Raseinių apskr. rugsėjo 8 d. kas metas būna garsūs visoje Lietuvoje atlaidai, vad. „Silinė". Sie atlaidai, tai tradicijinė to krašto žemaičių šventė, jau nuo kelių šimtmečių; užtai žemaičiai, nepaprastai gerbią ją, kaipo pagarbos vertą tėvų palaiką.

Siemet, tą dieną, kaip ir paprstai, prisirinko čion minios žmonių. Ir jei kas nori savo akimis matyti, kaip stiprių šaknų turi Žemaičiuose katalikų tikyba, pats savo akimis įsitikrins, aplankęs tokias vietas, kaip: Silavas, Žem. Kalvarija ir k. Žmonių būriai, ištisas dienas per visą savaitę eina miestelio gatvėmis keliaklupsti naujai statomon koplyčion, kur yra akmuo, ant kurio, senovės padavimu, Dievo Motina pasirodė piemenims.

Sioji vieta žemaičių yra labiausiai gerbiama. Visi takai šion koplyčion, ir aplinkui kieviena žemės pėda maldingų mūsų žemaičių ašaromis gausiai aplaistyta. Aplink tą akmenį nuolatos žmonių būriai klūpoja; čion, kelių šimtmečių bėgy, žemaičiai įprato savo vargus visų vargstančiųjų Globėjai aukoti. Ispūdis čion iš viso ko neparastai griaudus. Reikia pačiam matyti, kad suprasti. Žmonės atėjo čion, matyti, kad ir valandai, atsikratyti paprastųjų visų dienų gyvenimo dulkių ir nors kiek dvasios ramybės pasisemti.

Siemet, šiems atlaidams paįvairinti, tą dieną atvyko keli Steig. Seimo nariai su „pranešimais". Tarp tų ašarotomis akimis ties bažnyčia beslankiojančių žmonių, Seimo Darbo federacijos du atstovai padarė mitingą. Aukštai iškėlę luomų kovos obalsius, priminė maldininkams, kad čion susirinkę jie ir žemės neužmirštų, kurią Seimas iš dvarininkų atėmęs duosiąs kam reikėsią. Insikaršciavęs atstovas labai smarkiai išbarė tų valsčių gyventojuj, kurie drįso į valsčių tarybas rinkti dvarininkus: iš to būsianti amžina gėda.

Toliaus, tas pats atstovas, beskaitliuodamas darbininkų naudai leidžiamus įstatymus ir visas teikiamąsias gerybes, priminė, kad Seimas normuosiąs ir darbo laiko ilgumą ūkyje: esą, seniau, darbo laiko pradžia buvęs gaidžio balsas, vėliau laikrodis, o nūdien, demokratybei tolyn pažengus, nebetinkąs nei vienas nei kitas.

Tačiau, p. atstovas, pamatęs klausytojus besijuokiant, lyg kažinko susigėdęs, nutilo, ir bepasakė, kad iš to viso ūkininkams būsią tik labai, labai, gerai!

Kitas tos pačios federacijos atstovas, labai gražiai parodė, kiek proletarams ir aplamai visai Lietuvai esanti kenksminga toji nuosavybė, — kad jos žalingumą sumažinus, Seimas nutaręs ją panaikinti.

Nors mitingauti buvo pasitaisyta pačiame žmonių sūkuryje, ties šventorium, tačiau klausytojų susirinko tik kelios dešimtys, o visa minia, susirinkusi čion, Silavan, dvasios ramybės ieškoti, ramiai sau slenka, vieni bažnyčion kiti iš bažnyčios, ir, tartum visai negirdi šių svečių skelbiamųjų griausmingų obalsių ir grūmojimų visiems be skirtumo, buvusiems ir būsimiems Lietuvos darbininkų skaudėjams.

Sioji nepavykusioji misija, rodos, turėtų pamokyti, kur galima mitingauti, ir kur negalima...

„Liet. Balsas".

KRETINGOS VALSCIAUS TARYBOJE.

S. m. rugsėjo 10 d. Kretingos Valsčiaus Taryba rinkosi ypač pasitarti pradedamųjų mokyklų reikalu. Norėdama geriau susipažinti su jų tvarka, pasikvietė patariamuoju balsu p. Maliukevičių, Kretingos apskrities prad. mokyklų instruktorių. Tarybos narių klausinėjamas paaiškino šiaip. Svietimo Ministerija rūpinantis sudaryti pradedamųjų mokyklų tinklą, nutiestą tarpais maždaug 6 kilometrus viena nuo kitos. Vieno mokytojo gali užtekti nuo 40 ligi 60 mokinių, ir toks skaičius vadinasi komplektu. Kiekvienam tokiam komplektui Ministerija skiria kas metai po 11.000 a., iš kurių apmoka jos pačios skyriamą mokytoją, vyriškį ar moterišką, bet reikalauja, kad pati Valsčiaus Taryba patvirtintų, kurioje vietoja yra reikalinga tokia mokykla, taip pat, kad Taryba apmokėtų samdomą mokyklai būstą, duotų kuro ir šviesos ir nupirktų reikalingų baldų. Imti mokesnius už mokymą nevalia. Kadangi mokslas paprastai tęsiasi trejus metus, tas patogiau ir naudingiau būtų mokslui, kad du arba trys komplektai įbūtų vienoje vietoje. Mat taip esant mokytojai kits kitam padeda. Bent 190 mokslo dienų turi būti per metus, taigi jei ligi spalių 1-os dienos nesusirinktų 40 vaikų į komplektą, tat nors ir būtų pirmiau buvusi mokykla, ji vis tik uždaroma. Kiekvienai apskričio Ministerija kas metai skiria po 30.000 auksinų pašalpos pastatyti dviem pradedamosiom mokyklom, kurios turi būti pataisytos planu, Ministerijos patiekiamu, ir vietose, Apskrities Tarybų nurodytose. Mokyklos tvarkai žiūrėti ir auklėjimo linkmei nustatyti (nesikišant į mokslo programą) — susidaro prie kiekvienos Valsčiaus Tarybos komitetas, kurs susideda: iš 2-jų liaudies mokytojų, parinktų mokytojų susirinkimo, iš 2-jų atstovų parinktų prad. mokyklų tėvų komiteto, iš vieno Valsčiaus Tarybos nario.

Kretingos Valsčiaus Taryba padėkojo instruktoriui Maliukevičiui, kad jis buvo malonus taip įmanomai visa išaiškinti, ir prašė jį ir toliau dalyvauti Taryboje, kai bus jos kalbama apie svarbesnius mokyklos reikalų sprendimus. Tame posėdyje buvo ir kalbėjo Kretingos mokyklos mokytoja Saulevičaitė, tėvų komitteo nariai p.p. Grudzinskis, Baliutavičius, taip pat Tubansių ir Genčių sodos atstovai.

Valsčiaus Taryba vienbalsiai nutarė, kad vaikų mokymas yra prakilniausias Valstybės ir tautos uždavinys, ir kad del tos priežasties, neatsižvelgiant į sunkią jos finansų padėtį, pinigai pradedamosioms mokykloms steigti ir laikyti turi būti surasti. Nusprendė atidaryti naują mokyklą Tubausiuose ir padidinti Kretingos mokyklą ligi dviejų komplektų. Pavedė Tarybos nariui p. Kebliui nuomon paimti tinkamą būtą, kur galėtų sutilpti padidintoji Kretingos mokykla, ir prašė mokytoją p-lę Saulevičaitę padėti suieškoti tokio būsto. In mokyklos komitetą vienbalsiai buvo išrinktas p. Tiškus ir viršaitis p. Silauskas. Jiem pavesta apsvarstyti reikalingumą įsteigti dar kitų pradedamųjų mokyklų.

„Liet. Balsas".

(N. 63 „L. Balso" (p. A. Sm(etona) mato Lietuvai pavojų dėlei sutarčių su Lenkia. Straipsnyje

„Susirupinus Lietuvos ateitim" jis rašo:

„Jei T. Sąjungai pavyktų Hymanso pasiūlymu per mūsų valdžią suderinti Lietuvą su Lenkija, tai tuo žingsniu būtų Santarvės Valstybių pripažinta kuriam laikui Didžioji Lenkija, o drauge ir jos imperializmas su militarizmu. Bet tik kuriam laikui: juk vadinamoji Kurzono linija, eina per Bielostoką (tie ketinantieji Lenkijos sienos apmatai rytuose), lig šiol tebesilaiko Europos galiūnų planuose. Ir kai Prancūzams su Anglais prieinama Rusija, tuomet jie rimtai susidomės pastoviomis Lenkijos sienomis. Dabar, matyt, jie nesitiki veikiai susilauksią to laiko, todel ir leidžia kol kas Lenkams plėstis Rusijos linkui. Numano savo neaiškų padėjimą ir Lenkai, taipgi del viso ko mėgina pateisinti savo ekspansiją kitu motyvu: ji daro rytuose nebe Lenkiją, o tik Lietuvą, pirmučiausia įkūrusi jos centrą, arba Centrinę Lietuvą ir pasku prikergdama į ją Kauno žemę. Tam padeda Prancūzija ir, matyti, ne labai tesipriešina Anglija. Pasisekus Hymanso projektui, jau būtų tokiu būdu lenkiškos Lietuvos liemuo — Vilniaus kantonas — ir vienas tik sparnas Kauno kantonas. dar trūktų antrojo sparno. Lenkija pasirūpino jsuo ianksto. Rygos sutartimi ji, tiesa, nestengė išreikalauti sau iš Rusijos 1772 m. ribų, bet užtai išsiderėjo iš jos teisę apsispręsti Gudijai. Sovietų Rusija, bijodama, kad Lenkija nepaveržtų Gudų idėjos, pasiskubino įsteigti Sovietų Gudiją su Minsku. Ir prasidėjo požemio darbas: Lenkija kursto žmones Minsko žemėje, Rusija nesigaili lėšų propagandai Guduose, kuriuos turėjo Rygos sutartimi užleisti Lenkam. Abi pusi nusimano, kad jų ginčas sutartim sustabdytas, bet dar neišritas, o atidėtas patogesnei valandai.

Santarvės Valstybės tai nujaučia ir kuoveikiausiai norėtų sustiprinti pailsusią Lenkiją Lietuvos kraštu. Silezijos klausimas, kurs rodės pirma daug opesnis, šiandien turėjo užleisti Lietuvos klausimui. Tatai, kaip spėja Europos spauda, reiškią, kad norima atlyginti Lenkijai Lietuva, ar bent Vilnium ir jo sritimi už Sileziją, kurios didžioji dalis ketinama esą palikti Vokietijai. Ar daug pamato turi tas spėliojimas, parodys netolima ateitis. jis yra labai panašus į tiesą. Viena, Prancūzai jug supranta, kad Vokietija, turėdama Sileziją, būtų tikresnė jiems miliardų mokėtoja, antra, Vokiečiai, kuriam laikui būtų ramesni. Pagaliau ir Santarvei yra lengviau spręsti sunkūs uždaviniai kaštu silpnesnio, kaip štai Lietuva. Vokiečiai numano, kad juo daugiau plėsis Lenkija Rytuose — juo silpnesnis bus jos vidus ir juo daugiau Rusija ilgėsis Vokietijos.

Silezijos klausimą taip išsprendus, paliktų dar labai keblus Povislio karidoriaus ir Dancigo klausimas. Tai visiems aišku: Alijantams, Vokietijai ir pačiai Lenkijai. Ir tai painiavai išnarplioti ieškoma priemonių Lietuvos kaštu: vietoje Dancigo liktų Lenkijai, sako Klaipėda. Žinoma, Lenkijos ūkio gyvenime Klaipėda nereikštų to pat, kaip ir Dancigas. Bet Lenkija nelabai tesikratytų nuo tokios išeities iš keblaus karidoriaus padėjimo. Ji tikisi, prasiskynusi kelią per Nemuną, kelią į Baltijos jūrą, sulenkinti Lietuvos ūkį savo prekybos ir pramonės svarumu. Vokietijai tokia Lenkų srovės tekmė Klaipėdos linkui, rodos, būtų labai pageidaujama: jei laisviau, o gal ir visai laisvai pataptų karidoriuje. Ar nepatvirtina tos minties Klaipėdos Vokiečių politikavimas su Varšava? Jei ir Lietuvos, kaip kompensacijos nepakaktų Lenkijai, tai galima būtų ji sugundyti jieškoti dar toliau rytuose, būtent Minsko ir Vitebsko Gudijoje. Jei tat pasisektų, tai ir būtų antrasis lenkiškos Lietuvos sparnas.

Bet tiems Lenkijos planams nepakanka vienų Lietuvių talkos, taigi pravertu jai apsidirbus su Lietuva, traukti į save Estija su Latvija. Nebesant nepriklausomos Lietuvos, tai nesunku įvykinti. Jei Latvija būtų nepaklusni, tad galima tarp jos ir Rusijos buvosioje Vitebsko gub. per Polocką sudaryti toks pat karidorius kaip, sakysime, tarp Lietuvos ir Rusijos buvo sudarytas karidorius Dysnos ir Vileikos apskrityse. Latviai ir Estai derinti į save tokiais pat ryšiais, kaip Lietuva, Lenkijai nepatogu. Ir dabar Lenkų puspolitikiai pašnabždomis pasakoja, kad Estai, o ypač Latviai negali išlikti nepriklausomi, kadangi nykštukai būdami, jie pastoja kelią į Baltijos jūrą milžiniškai Rusijai. Kas kita esanti Lietuva. Be jos Rusija galinti apsieiti, bet negalinti be Lietuvos Lenkija

(Tąsa ant 4 pusl.)

VYTAUTAS BUILDING AND CONSTRUCTION CORPORATION

VYTAUTO BENDROVE

[STATYMUI IR MEDŽIAGOS PARŪPINIMUI].

Tavo pinigams gera apyvarta, viltis gerų nuošimčių.

Lietuvos žmonėms geras uždarbis ir reikalinga pagelba.

Lietuvos žmonių didžiausiu rupesčiu dabar yra, kaip atsistatyti karo metu išgriautus namus, ir kaip veikiaus parupinus ukei reikalingiausius daigtus — vežimus, ratus ir kitokius medžio išdirbinius.

Buvusio Lietuvos prezidento p. A. Smetonos leidžiamame laikraštyje, in kuri rašo Lietuvos svarbiausieji žurnalistai, pilna aprašymų, parodančių reikalą kuogreitesnio atsistatymo darbo suorganizavimo. N. 53 "Lietuvos Balso" tulas p. J. Vaidevutis rašo korespondeciją iš Jubarko;

Veik kiekviename miestelyje truksta butų, nėra kur pasidėti įvairioms įstaigoms, kurios turi tenkintis by kokiomis lindynėmis. Stai, kad ir Jurbarke: muitinė randasi nedideliuose medžio namuose, o čia pat, gretimais stovi rusų laikų muro muitinė, tik, žinoma, nudeginta. Taigi ar nebutų galima pataisyti, juk vis mažiau kainuotų negu naują tokį murą pastatyti, o praeis metai, kiti ir teliks iš gražaus muro, tik griuvėsiai.

O namo buta gana didelio, galėtų tilpti netik muitinė, bet ir kitos įstaigos. Jei vyriausybė tuo nesirupina, reiktų savavaldybėms pagalvoti, kaip galima butų pataisyti tokie namai.

O JUK TOKIU NAMU YRA DAUGYBE VISOJE LIETUVOJE.

Reiktų pasirupinti netik vyriausybės namais, bet ir privatiniais. Stai, Slavikų valščiuje yra nedidelis dvariukas, nudegintas vokiečių. Veik visos triobos buvo murinės. Baigia gariuti nes nieks nesirupina. Savininko nėra. Dar laimė kad vokiečiai nors tvartus apdengė, tai, nors tie negrius. Dvariukas yra vyriausybės žinioje, tai ji ir turėtų pasirupinti.

Juk tokie daiktai negalima užmiršti! reiks gi kartą statyti, tai kainuos daug brangiau. jau butų laikas pradėti rupintis."

Taip tai bėdavoja per ex—prezidento A. Smetonos laikraščio skiltis Lietuvos patriotai. Netik privatinėms bet ir valstybinėm įstaigoms nėra kam pastatyt butus. Amerikoje musų žmonės švęsdami ilgus bedarbės mėnesius, susirupinę baisiausiai, kur gauti darbą.

Gi Lietuvoje darbų begalės, tik reikia darbininkų, kurie galėtų gražiai pragyventi, betaisydami sau patiems ir savo įstaigoms priderančias pastoges. Reikia sukelti kapitalą reikalingoms mašinoms prie medžio išdirbystės. Tai spragai užkimšti įkurta VYTAUTO BENDROVE STATYMUI IR MEDZEGOS PARUPINIMUI

VYTAUTO BENDROVE (STATYMUI IR MEDŽIAGOS PARUPINIMUI)

yra įsteigta tam, kad iš Lietuvos miškų turėtų naudą, gerą uždarbį ir pelną pirmiausiai Lietuvos žmonės,— darbininkai, dirbtuvių savininkai (akcijonieriai) ir medžio išdirbinių pardavinėtojai — vertelgos arba biznieriai.

* * *

VYTAUTO BENDROVES akcijos (šėrai) pardavinėjami (po 5 dolerius) vien lietuviams, ne mažiau kaip 5 ir nedaugiaus kaip 1000 kiekvienam.

Kito laikraščio korespondentas, pripažindamas, kad Lietuvoje prie MEDŹIO IŠDIRBYSTES yra tiek uždarbio kiek Amerikoje, rašo:

„Imkime vežimų išdirbystę. Ukininkai laukia po du metu vežimo padirbant. Laukia taip, kad kitas duoda kyšius račiui, kad pastarasis greičiaus dirbtų jam vežimą. Reikia dėžių visokių rūšių. Stai vasara atėjo. Ukininkui reikia vežti uogas, reikia vežti daržoves ir kitus sodno vaisius. Jis neturi į ką sudėti ūkio produktų.

Pagaliaus tūkstančiai naujų namų yra statoma šią vasarą Reikia triobos gristi. Žmonės kelias savaites turi dirbti kol prirengia grindims medegą ir taip toki nėra kaip mašinos padirbta. Reikia langinyčių, durų, langų. Bet reikia taip daug, kad sunku yra apskaitliuoti. Atsistato miesteliai, atsistato ūkininkai, statysis kareiviai gavę nuo valdžios žemę. Visiems reikia medžio dirbinių. Todėl Amerikos lietuviai pamislykite apie miško pramonę".

* * *

Lietuvių Informacijos Biuras Washingtone, Lietuvos Respublikos valstybinė įstaiga, praeitą vasarą iš leido knygą „Lithuanian Recognition", su pilniausiomis, iš oficialių šaltinių paimtomis informacijomis.

Toje knygoje išdėstyta visas Lietuvos ekonominis stovis. Ant 29 pusl. tos knygos skaitome apie Lietuvos miškus štai ką:

„Miškai yra didžiausiu Lietuvos turto šaltiniu. Daugiau nei ketvirta Lietuvos teritorijos dalis tai miškai, kurių 80 nuošimčių pušys, 20 nuošimčių drutmedžio miškai. Normalė metinė produkcija 8.475.840.000 pėdų lentų saiko (sulygink su Washingtono Valstybe, kuri 1918 metais išpiovė tik pusę tos sumos, beje 4.603.123.000 pėdų lentų). Prieš karę rąstai buvo leidžiami į Vokietiją, tenai buvo piaujamos lentos ir kiti padargai daromi. Įsteigus lentų piovyklas Lietuvoje,

SI INDUSTRIJA GALI BUTI LABAI IR SU DIDELIU PELNU ISPLESTA.

1913 metais išvežta iš Lietuvos medžių už 13.00.000 dol.

Drąsiai galima tvirtinti, kad įsteigus naujausio išradimo mašinas medžio išdirbystei, Lietuvoje pasiliktų kita tiek pinigų, kiek gavo jos miškų pūstytojai, išleisdami užrubežin rąstu už (13 milijonų dolerių vertės.

Amerikos lietuviams snaudžiant ir nenorint žinoti, kad medžio išdirbystė gali suteikti Lietuvos darbininkams miljonus dolerių pelno, svetimšaliai išnaudotojai skubina Lietuvos miškus kirsti ir leisti Nemunu medžius į užrubežį, kad ten darbininkai turėtų gerą pelną ir naudingą uždarbį. N.81 „Darbininko "tolaikraščio korespondentas Pas. D. Pratapas rašo, kad keliaudamas Nemunu žiemą, vasarą ar rudenį regi, juog „Nemunas" nuklotas medžiais (rąstais) nuo Alytaus iki Jurbarko viena tiesiogine ir begaline paklode."

Sulyg p. Pratapą vien miškų prekyba Lietuvoje duotų didžiausią pelną ne vienai, dviem, bet dvidešimčiai bendrovių. Būtų, esą, didžiausias uždarbis dvidešimčiai bendrovių, jei anos, sukėlę kapitalą iš Amerikiečių lietuvių, užsiimtų kirtimu Lietuvos miškų ir leidimu nukirstų medžių (rąstų) Nemunu į užrubežį. Miškai, anot p. Pratapo, tai Lietuvos mainos.

Vytauto Bedrovė Statymui ir Medžiagos Parūpinimu įkurta, Massachusetts valstijai suteikus anai čarterį, kad susiorganizavę Amerikos lietuviai, Lietuvos ūkininkų ir darbininkų sūnųs, išmintingai galėtų išnaudoti miško prekybą ir pramonę.

Vytauto Bendrovės, o, Dieve duok, ir kitų bendrovių iš lietuvių piliečių susijungusių, teipgi ir Lietuvos valstybės rupesčiu turi būti, kad miškai nebūtų be saiko aikvojami ir užrubežin medžiai gabenami.

Vytauto Bendrovė ragina Amerikos lietuvius sukelti kuoveikiausia kapitalą nors 100.000 dolerių, bet tik tam siekiui, kad Lietuvos miškuose iškirsti medžiai nebūtų leidžiami Nemunu į užrubežį, kur svetimų šalių darbininkai savo dirbtuvėse iš mūsų tėvynėje užaugusio medžio dirbdami visokius rakandus, turėtų geriausią pelną, bet, kad medžio išdirbystė pačioje Lietuvoje įsikurtų ir, kad Lietuvos darbininkai čia-jau, namie dirbdami tose dirbtuvėse, įgytų gerovę.

Kas iš to, ką dabar Lietuvos žmonės sunkiai dirba, kirsdami savo žemės miškus ir anuos paskui leidžia Nemunu į užrubežį, o tūkstančiai Lietuvos žmonių be darbo palieka ir dar paskui už svetur padarytus iš medžio padargus turi brangiai mokėti?

Tokiu budu medžio išdirbystei per VYTAUTO BENDROVE augant, grynas pelnas teks lietuviams darbininkams. Visi jie turės savo teises VYTAUTO BENDROVEJE. O kad nevalia daugiaus pirkti kaip 1000 akcijų vienam, tai nei vienas negalės perdaug įsivyrauti, visi ausis lygus dalininkai VYTAUTO BENDROVES pelno.

Kiek uždirbs, tai viską turės pasidalyti lygiai, pagal akcijas.

* * *

VYTAUTO BENROVES akcijas galima gauti pas tos Bendrovės direktorius, teip gi pas VYTAUTO BENDROVES įgaliotus agentus arba tos Bendrovės raštinėje, kuri nuo liepos mėnesio yra Philadelphijoje po šiuo antrašu:

Vytautas Building & Construction Corporation

arba stačiai lietuviškai

Vytauto Bendrové,

3654 Richmond St.

Philadelphia, Pa.

„SUSIRUPINUS LIETUVOS ATEITIM"

(Tąsa nuo 2-ro pusl.)

gyvuoti. Visos karidoriuje Vokietija jų, Lenku, nepakęsianti, taigi jis tik laikinai esąs Lenkijos valdžioje, kol Vokietija neapsimokėsianti miliardų skolos Prancūzijai. Taigi išanksto reikia Lenkams ieškoti kelio į Baltijos jūrą, o jis vedąs, nekliudydamas nei Vokietijai nei Rusijai, per Lietuvą ir Klaipėdą. Aišku, esą, kad Lietuva viena negalėsianti atsispirti tom dviem didžiulėm — Rusų ir Vokiečių — valstybėm, todel jai reikią susidėti su Lenkija, ir tai susidėti labai angštais ryšiais. Sustiprėjusi Rusija žygiuosianti į pamestus savo portus Baltike, Lenkija kompensatai už pagriebtą Gudiją ir Lietuvą išduos Rusijai Estiją su Latvija.

Kad tas Lenkijos sapnas nori pavirsti realybe, išvystų ir tie mūsų politikai, kurie skaisčiai ar bent ramiai sau aiškina Hymanso pasiūlymus. Kaip praėjusį karta pažymėjome, nepriklausoma Lietuva „de fakto" išnyktų iš tarptautinio bendravimo. Ji su Lenkija besudarytų vieną Rzeczpospolitą. Kauno Seimas ir jo vyriausybė pavirstų provincijos valdžia, kuri tik per Centrinę Lietuvos Seimą, per Delegacijas ir Tarybas galėtų pritapti į Lenkijos sukiojamą politikos vairą. Kauno Valdžios rolė būtų mažesnė, nei Bavarijos Berlyne. Kaunas ne būtų įdomus mūsų partijoms, jis paliktų apituštis, apdegęs provincijos miestas. Joms būtų įdomiau spiestis apie Vilniaus Centrinę valdžią, kai pusiaukelę į Varšuvą, patapusią visos Rzeczpospolitos centru: ten visus trauktų politikos aušgtybė, prekybos ir pramonės judesio verpetas.

Bet Vilnius, remiamas Varšuvos mokės neįsileisti lietuvių gaivalo. Tam bus Vilniaus Kantono dirbtiniai sudaryta lenkiška valdžia ir lenkiškai šovinistiška dvasiškių vyriausybė. Lietuvių partijos, negalėdamos išsimušti priešakin, nustos tų pajėgų, kurių jom galėjo duoti Kaunas, ir stos opozicijon — vienos prisiglaudusios į lenkų, kitos į žydų opoziciją, trečios mėgins savarankiškai kapstytis. Miestuose, ypač Vilniuje, bus geriau susiorganizavę žydai ir lenkai nacijonalistai. Kils tarp jų kova. Lietuviai radikalai, be abejo, šliesis žydų vadovybėn, lietuvių inteligentija, kuri neturės artimo ryšio su savo miniomis, veikiausiai atsisakys nuo politikos ir ieškos poilsio ramesniame darbe.

Visa Lietuva pamatys esanti apleista vakarų Europos ir paukota Lenkijai. Niekas iš jos nebesitikės Santarvės Valstybių teisybe. Noromis prigys Lietuvoje vokiška ar rusiška orientacija. Militarizmo našta, nacijonalizmo bangos, sukeltos Lenkijos imperializmu, slėgs ir skaldys rytuose Lenkų Rzeczpospolitą, kol jos dideliu trenksmu neišsprogdins. Lietuviai, gudai, žydai sudarys smarkią opoziciją Varšuvos politikai. Sulipdytos iš svetimų gaivalų lenkų imperijos pamatams judėti. Rusijai bus atėjusi gera proga padegti rytų sieną. Ji nesigailės nei žygio nei lėšų savo propagandai. Lenkija, norėdama savo nacionalizmu įsigalėti — gabendama savo prekes ir pirklius Lietuvon, bandydama miestą ir sodžių kolonizuoti—paaštrins viduje socijalinę nesantarvę, kuri visų pirma nukryps į dvarininkų luomą, kaip Lenkijos piršlį. Radikalinės partijos, negalėdamos teisėtai veikti, sulįs pagrindin ir iš ten vers Lenkijos viešpatavimo pamatus.

Kai rytai — Rytų Galicija, Voluenė, Gudija ir Lietuva — pakankamai bus įkaitintai, Rusija ginklu įsiverš į Lenkiją. Tuo metu gal nepatiks rami žiūrėtoja ir Vokietija. Tie Lietuvos lenkai dvarininkai, kurie mato savo išganymą angštame Lietuvos ryšyje su Lenkija, tikrai supras savo klaidą, bet nebeturės laiko jos atitaisyti. Rusija, be abejo laimės. Kada tas laikas ateitų, šiandien veltui spėliotume.

Bet jis ateis, jei Lenkijos imperializmui Santarvės Valstybės nepadės galo.

Nuo tokio smūgio Didžioji Lenkija, liguistai išsipūtusi, tikrai subirėtų, tečiau nežūtų galutinai. Nei Rusija nei Vokietija nenorėtų jos prisijungti, jos bevelys sustumti ją į etnografines ribas, kad ji nuo visur atkirsta neturėtų kuo kvėpuoti ir uždustų. Vokietijai galėtų grasyti Prancūzija, bet neką tebepadarytų įsigalėjusiai Rusijai. Prancūzai pasirūpintų vėl susidraugauti su ja, paaukoję jai Lenkija, kaip šiandien aukoja Lenkijai Lietuvą.

Kas atsitiktų su Lietuva? Arba ji visa atatektų Rusijai arba Vokietijai, arba tarp abiejų būtų padalinta.

Rusija su Vokietija gali pakęsti Lietuvą, su sustiprintu ūkiu su talpia jų prekėms rinka, bet nepakęs Lietuvos, kuri savo noru piršis talkon Lenkijai jos imperializmui, siekiančiam nuo jūrių ligi jūrių, ar bent prieš savo norą padės Lenkijai sudaryti jos grobiamiems siekimams militarinę pajiegą.

Šitas mintis turėtų perkratyti ir mūsų valdžia ir mūsų galvojančioji visuomenė, kada Lietuva spiriama Ženevoje susiderėti Hymanso pasiūlimu. Nuo jo graso didžiausias pavojus Lietuvai."

Lietuvos bevęs prezidentas perspėja apie pavojų Ateitis parodys, ar Lietuvos valdžia pasinaudos tais išmintingais patarimais.

NAUJAS SUMANYMAS.

PILNUJU BLAIVININKU INDUSTRIALE VIENUOLIJA KORPORACIJOS BUDU TVERIAMA.

Lai būna pajus (share) parduodamas po $5.00, lai būna leidžiama tiems asmenims pirkti pajų lig 1000 ir daugiau dolerių, kurie nori įstoti vienuolijon, o kitiems kurie nenori įstoti tik lig 100 dol., o jei kurie istoję norėtų atsitraukti, tai jų pajus turi nupirkti vienuolija. Surinkus pajų užtektinai reikia nupirkti namus, ir pradėti išdirbinių ir pramonijos arba industrijos mokyklukę, iš pat pradžių bent vakarais po kokią porą valandų mokyti visko—darbų ir rašto. Kuomet namai bus nupirkti, ir bent pradžiai kapitalo užtektinai surinkta, atsišauksime per laikraščius bent vieno apmokamo mokytojo pareikalaudami. O toliaus ir dienomis kiek atsiras studentų ir kartu įstojusius vienuolijon reikės lavinti. Reikia organizaciją inkorporuoti mažiausia ant ½ milijono dolerių. Pajus reikia parduoti nevien tiem asmenim, kurie norės pasilikti vienuoliais, bet ir kitiem, kurie norės sušelpti įsteigti vienuoliją ir gauti iš jos išdirbinių dividendu s ir turėti progą tapti pardavėjais jos išdirbinių Nes, jei vienuolija turės užsilaikyti iš savo rankų darbo, tai būtinai reikia gauti jai kad kas jos išdirbinių pardavimu užsiimtų, tai pritinkiausia pavesti tą užduoti to kiems, kurie, pirkdami pajus (šėrus), prisideda prie įsteigimo tokios organizacijos. Man rodos kaip Bostono Bendrovei nusisekė vienu metu tiek daug nuveikti ir mums nusiseks su Dievo pagelba.

Prie vienuolijos būtinai reikia prijungti senių ir našlaičių prieglaudą, tam tikslui gausim bent vieną gailestingumo minyška, kuri išlavins ir prirengs mūsų suaugusias merginas gero vedimo prieglaudos taip, kad nieks nereikalautų rūgoti kas turi kiek tiek supratimo apie tuos dalykus.

Brangioji Sesuo Kristuje! Jei nori įstoti vienuolijon meldžiu pabandyti parduoti pajų kitoms savo draugėms ir pati pirkti pajų kiek ištenki ir prisiųsti man čekius ar money orderius, kuriuos sudėsiu į banką, už kuriuos pirksime namus, į kuriuos prirengus ir Tamstą pakviesime.

Su aukšta pagarba
REV. P. P. SAURUSAITIS,
15 East 23-rd St.
Bayonne, N. J.

Užsirašykite „Žvaigžde" ir atnaujinkit „Zvaigždės" prenumeratą.

TIK 10 DIENŲ.

KALIFORNIJOS VYNUOGES
„Puikiausios prekyvietėse"

VYNO VUOGOS — saldžiausios, skaniausios, stambios, baltos vuogos po 30 svarų dėžė, dėžė $4.50

MUSKATALINES VYNVUOGES — Kalifornijos puikė, 30 svarų dėžėje, dėžė . . 5.00

DIDIEJI RIESUTAI, popierėlėse, geriausi prekyvietėse, 10 svarų dėžė 3.50

ROZINKOS — saldžios be sėklų, 30 svarų dėžė 5.50

Mes garantuojame viršminėtus produktus esant geriausios rųšies ir, kad gausite geriausiame padėjime.

Vynuogės bus pasiųstos ekspresu, o visi kiti daikgai prekiniu trautkiniu (freight'u), nebent kitaip būtų reikalaujama.

Mūsų klijentų patogumui mes pasiųsime su kiekvienu 100 svarų

CUKRAUS, gryno kapoto cukraus maišelis 100 svarų $4.98

Išpildyk šitą kuponą ir prisiųsk su savo užsakymu šiuo adresu:

CALIFORNIA GRAPE AND ORANGE CO.
607 Congress Bldg. Detroit, Mich.
Enclosed find money order for $.....for which send me
.....puonds WINE GRAPES . . . . . $.....
.....puonds MUSKATALY GRAPES...$.....
.....puonds WALNUTS . . . . . $.....
.....pounds RAISINS . . . . . $.....
.....puonds SUGAR . . . . . $.....
Name.....City.....
State..... Street or Box No.....

PHILADELPHIJOS LIETUVIU DOMAI.

Gerbiamiems mųs Prieteliams, kurie bu davo pratę pas Sv. Jurgio bažnyčia sekmadieniais, nusipirkti „Zvaigždę", pranešame, jog nuo šiol kievienos savaitės pavienia „Zvaigždės" numeriai galima gauti p. ANTANO KRYŽANAUCKO krautuvėje, čia pat prie bažnyčios: kampas Salmon ir Venango gatvių. „Zvaigždės" Red.

ATNAUJINKIT „ZVAIGZDES" PRENUMERATA. UZSIRASYKIT „ZVAIGZDE" SAU IR SAVO GIMINEM LIETUVOJE. „ZVAIGZDE" į Lietuvą kainuoja keti pat kaip ir Amerikoje— tik $2.00

Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
" 1 " 3 P. M.
" 7 " 8 P. M.
Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Skausmus ir gėlimus nutildo
PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.
DRAUGAS REIKALE

IŠ KELIONĖS
PO
EUROPĄ IR AZIJĄ

Ta knyga yra tai
Didžiausias savo rųšies veikalas,
parašyta „Zvaigždės" redaktorės J. Pranaičiutės. Knyga turi apie 380 puslapių ir papuošta 102 iliustracijomis (paveikslais). -:- -:- -:-

Indomųs toje knygoje aprašymai Prancijos, Belgijos ir Vokietijos žemių, kur dabar verda Europejiška karė. Tie aprašymai papuošti daugeliu iliustracijų. -:- -:- -:- -:- -:- -:-

Bet indomiausiais beabejo yra aprašymai įspudžių iš Tėvynės ir iš senovės Lietuvos žemių, kuriuos vienok viršija aprašymai Vidurinės Azijos, Kaspijos ir Kaukazo žemių ir anų žmonių. Nemažiaus įdomųs aprašymai abiejų Rusijos sostinių, Maskvos ir Peterburgo, su paminėjimu lietuvių naujokynių istorijos tose vietose. -:-

Knygos kaina	2 dol.
Audeklo apdarais	2.25
Skūros apdaruose su paauksuotais kraštais .	3.50

Galima gauti „Žv." Knygyne

Parsiduoda Maspeth'e, N. Y.
500 geriausių lotų, per 20 minučių kelio nuo New Yorko miesto, palei tris gatvekarių linijas praeinančias pro šali. 5c. nuvažiavimas; vandens nuovadai, šaligatviai, gagazas, vanduo, mokyklos ir bažnyčios. Ant syk moket 20 nuoš., likusią sumą lengvoms išmokestimis. Gera spekuliacija ar nuolatinis namas.
Trace, 6 Remsen Place, Maspeth, N.Y.
arba
Chamberlain, 14 Grand Street,
Maspeth, N.Y.

Richmond Trust Company
2728 E. Allegheny Ave
4 nuošim. ant taupinimo indėlių.
2 nuošim. ant bėganč. indėlių.
Pinigai siunčiama į visas pasaulio dalis.

Pamėginkite naujo
Ruffles
Su užregistruotu vaisbaženkliu Suv. Valst. Patentu Biure.
Naujame mėlyname pakelyje.
Visos tvirtos, gemalus užmušančios ypatybės šiame vaiste idėtos, su priemaiša priimniai švelnaus kvėpalo.
Ruffles yra taipai paveikiantis pleiskanu pašalintojas—begaliniai puikus plauku sutaisytojas, kuris patiks kad ir gačniausiai ypatai.
Aptiekose parsiduoda po 65c. arba atsiuskite 75c., tad atsiusime per paštą tiesiog iš labaratorijos.
Butinai reikalaukite šitokio pakelio. Žiurekite, kad butų INKARO vaisbaženklis.

Prisiuskit Prenumeratą už „Zvaigždė".

VISI IN DARBA UŽ VILNIU, UŽ NEPRIKLAUSOMA LIETUVA! PIRKISTE LIETUVOS LAISVE BONU!

Jei norime įvaryti paliokame galvos skaudėjimą ir vidurių suirimą — išpirkime bonus.

Lietuvos bonai — Zulikovskiams galas.

Lenkų ponai įstatymais verčia savo chlopus pirkti lenkiškus bonus. Mūsų niekas to daryti neverčia. Pirkime Lietuvos bonus iš savo liuosos valios.